

SPØRGE-IND-TIL (SIT) OG KREATIVITET

For at få det interaktive samarbejde om at få en samtale til at fungere optimalt, er de deltagende parter nødt til både opmærksomt at lytte til hinanden og interesseret at reagere på hinandens bidrag til samtalen.

En af de grundlæggende reaktionsmåder er at 'spørge-ind-til'.¹ Ved at stille uddybende spørgsmål til hovedindholdet i en anden samtalepartners samtalebidrag, udviser man interesse og nysgerrighed og ansporer på samme tid den pågældende til at fortælle mere om et givet emne.² SIT-teknikken er endvidere med til at forhindre, at samtalen utilsigtet går i stå.

Udførelse af SIT-teknikken

For at udføre SIT-teknikken korrekt, skal man tage udgangspunkt i hovedindholdet i Afsenders samtalebidrag/replik samt i indholdet i de svar, som spørgsmålene afstedkommer.

Eksempel:

Indledende replik:

Afsender: Jeg er for resten lige flyttet.

- SIT (1): **Hvor er du flyttet hen?**
- SIT (2): **Hvor ligger det?**
- SIT (3): **Hvorfor er du flyttet?**
- SIT (4): **Har du så fået mere plads, end du havde før?**
- SIT (5): **Hvad betaler du om måneden for det?**

Eksemplerne 2, 3 og 4 nedenfor er derimod ikke korrekte. Selve SIT-teknikken må nemlig ikke afstedkomme et emneskift, der indholdsmæssigt fører samtalen i en anden retning i forhold til den indledende replik, der udløste teknikken 'spørge-ind-til'.

Indledende replik:

Afsender: Jeg er for resten lige flyttet.

- SIT (1): **Hvor er du flyttet hen?**
- (2): **Hvor mange søskende har du?**
- (3): **Hvorfor kommer du ikke til festen på lørdag?**
- (4): **Hvor meget giver dit fritidsarbejde om måneden?**

Mere om SIT-teknikken

I SIT-teknikken bør man ikke stille for mange spørgsmål af den type, der af samtalepartneren kun fordrer et ja/nej-svar. Stiller man derimod HV-spørgsmål³, får man flere informationer, hvilket på sin side er befordrende for selve samtalen og dens udfoldelse.

Der findes ikke regler for, hvad der anses for et passende antal spørgsmål ifm. SIT-teknikken. Det synes at være en fornemmelsessag. Men man skal være opmærksom på, at teknikken ikke får samtalen til at udvikle sig uhensigtsmæssigt til en form for forhør.

¹ En anden grundlæggende reaktionsmåde, der udføres af Modtager, er teknikken *tilbagekanaliserende feedback*.

² Det skal bemærkes, at ved samtalegrupper med tre deltagere er det ikke kun ét, men to medlemmer, der indgår i et samarbejde om at stille spørgsmål til det tredje gruppemedlem.

³ Fx *hvor*; *hvordan*; *hvornår*; *hvorfor*; *hvem*; *hvad*.

Træning i kreativitet

Selve SIT-teknikken er enkel at udføre, idet den ikke nødvendigvis skal ledsages af andre konversationelle fænomener. Dette er af betydning på de indledende undervisningsniveauer i samtale.

Til gengæld kræver den indholdsmæssig kreativitet, idet man som samtalepartner skal være i stand til at gribe indholdet i en anden samtalepartners replik og stille relevante uddybende spørgsmål hertil. Dette stiller på sin side krav til den leksikalske kompetence på fremmedsproget. Derfor anbefales en forudgående forberedelse med fokuserede produktive aktiviteter. Disse kan evt. udføres på dansk først, så produktion på fremmedsproget ikke blokerer for selve genereringen af ideer og dermed for kreativiteten.

Nedenfor opstilles en model for kreativitetstræning i samtaleteknikken SIT. Opgaven går ud på at finde på så mange SIT som muligt til den indledende replik.

Vil man gøre opgaven lidt lettere, kan man anføre små hints til SIT, fx: dato, sted, gæster, festens form, forberedelser osv., osv.

I modellen er medtaget svar fra den samtalepartner, hvis indledende replik, der spørges-ind-til. Disse svar kan evt. fravælges, hvis det komplicerer opgaven unødigt på et givet undervisningsniveau.

Indledende replik:

Afsender: Min søster fylder snart 21 år, så hele familien er i gang med at forberede festen.

SIT (1): Hvornår har din søster fødselsdag?

D. 11. maj, men festen holdes først lørdagen efter.

SIT (2): Hvor skal festen holdes?

Hjemme hos mine forældre. De har en stor gildesal.

SIT (3): Hvor mange gæster kommer der?

Jeg tror, at vi bliver omkring 30 i alt.

SIT (4): Er det så både familie og din søsters venner?

Ja, og så kommer min søsters kæreste og hans forældre også med.

SIT (5): Hvordan holdes festen? Er det en reception, frokost, middag ....?

Den holdes som et sammenskudsgilde om aftenen.

SIT (6): Hvad skal du selv bidrage med til festen?

Jeg skal hjælpe med at skrive invitationerne, og så skal jeg lave en forret.

SIT (7): Men du kan jo ikke lave mad?

Nej, men jeg håber på at finde noget på nettet. Ellers må min mor hjælpe mig.

SIT (8): Har I planlagt nogle overraskelser til festen?

Jeg tror, at min søsters kæreste og hans forældre har tænkt på et eller andet, men jeg ved ikke, hvad det er.

SIT (9): Hvad ønsker din søster sig i fødselsdagsgave?

Hun er ved at spare sammen til et ophold i USA, så det vil hun gerne have tilskud til.

Herefter kunne man sagtens forestille sig, at samtalen ville køre videre omkring søsterens kommende ophold i USA. I så fald er der imidlertid tale om et emneskift, hvormed den aktuelle samtalefase ophører og en ny påbegyndes.

Lignende forslag til kreativitetstræning omkring SIT-teknikken:

Indledende replikker, der skal spørges-ind-til (med/uden svar):

1. Mellem gymnasiet og universitetet tager jeg nok et sabbatår.
2. Jeg chatter på [sprog] flere gange om ugen.
3. Til sommer tager jeg til [land] for at få lært at tale bedre [sprog].
4. Jeg har ikke lyst til at flytte hjemmefra, fordi mine forældre ordner alt praktisk for mig.
5. I weekenden tager jeg en tur ud til mine bedsteforældre, der har en gård på landet.
6. Jeg spiser næsten kun junkfood.
7. Når hele min familie er samlet, er vi over 50 i alt.
8. Min far er [nationalitet] og min mor dansker.
9. Jeg holder juleaften to gange. Først sammen med min far og bagefter hos min mor.
10. Det sted, jeg bedt kan lide i Danmark, er [stednavn].